

THÁI ĐỘ CỦA THANH NIÊN ĐỐI VỚI ĐƯỜNG LỐI, MỤC TIÊU XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC

Trần Anh Châu

Viện Tâm lý học

TÓM TẮT

Thái độ của thanh niên đối với đường lối, mục tiêu xây dựng đất nước được xem xét thông qua một số biểu hiện sau, mức độ quan tâm và đánh giá của thanh niên đối với các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội, đánh giá của họ về những mục tiêu cần ưu tiên trong phát triển đất nước. Nghiên cứu cho thấy, thanh niên hiện nay sống thực tế, quan tâm và đề cao những giá trị trong cuộc sống thực tiễn, nâng cao chất lượng sống. Những mong muốn của thanh niên liên quan đến mục tiêu phát triển đất nước khá phù hợp với mục tiêu mà Đảng và Nhà nước đã xác định.

Từ khóa: Thanh niên, thái độ của thanh niên đối với phát triển đất nước.

Ngày nhận bài: 2/7/2012; Ngày duyệt đăng bài: 25/7/2012.

Mỗi dân tộc, quốc gia muốn tồn tại đều phải quan tâm đến việc đào tạo, giáo dục thế hệ trẻ; họ là tương lai phát triển của dân tộc, quốc gia. Lịch sử cách mạng đã chứng minh Đảng và Nhà nước Việt Nam luôn đặc biệt coi trọng công tác thanh niên, xác định vị trí, vai trò quan trọng của thanh niên trong sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc. Đối với thế hệ trẻ, việc tiếp thu, rèn luyện lý tưởng sống là một vấn đề có ý nghĩa quyết định đối với việc họ có gánh vác được vai trò của mình đối với đất nước hay không, có tiếp nối được truyền thống và phát huy thành quả của các thế hệ đi trước hay không. Trong đó, thái độ của thanh niên đối với các vấn đề chính trị, đối với đường lối, mục tiêu xây dựng đất nước là một yếu tố quan trọng.

Trong nghiên cứu này, thái độ của thanh niên đối với đường lối, mục tiêu xây dựng đất nước được xem xét thông qua một số biểu hiện sau đây

- Mức độ quan tâm của thanh niên đối với các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội của đất nước;

- Đánh giá của thanh niên về các mục tiêu cần ưu tiên trong phát triển đất nước và những mô hình xã hội mà thanh niên ưa thích (thông qua đó có thể

gián tiếp thấy được thái độ của thanh niên đối với định hướng phát triển đất nước mà Đảng và Nhà nước đã xác định);

- Đánh giá của thanh niên về thực trạng các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội ở nước ta hiện nay.

Nghiên cứu được thực hiện với mẫu khảo sát gồm 900 thanh niên ở một số tỉnh, thành (Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh, Tiền Giang, Thái Nguyên). Phương pháp nghiên cứu chủ yếu là phiếu trưng cầu ý kiến và phỏng vấn sâu một số trường hợp. Các dữ liệu thu được từ khảo sát thực tiễn được xử lý bằng chương trình SPSS dành cho khoa học xã hội. Khảo sát được thực hiện năm 2011.

1. Mức độ quan tâm của của thanh niên đối với các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội của đất nước

Bảng 1: Mức độ quan tâm của thanh niên đối với các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội của đất nước

Các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội của đất nước	Phương án lựa chọn (%)					ĐTB
	1	2	3	4	5	
1. Hoạt động của các lãnh đạo Đảng và Nhà nước Việt Nam	5,7	32,6	26,8	20,7	14,2	3,05
2. Hoạt động của lãnh đạo nhà nước các nước trên thế giới	9,3	38,9	25,4	19,7	6,6	2,75
3. Hoạt động và hiệu quả hoạt động của chính quyền các cấp (tỉnh, thành phố, quận, huyện, cơ sở)	9,1	32,5	32,7	17,3	8,4	2,83
4. Định hướng phát triển nói chung của nước ta và mục tiêu phát triển trong từng giai đoạn	7,5	29,1	31,8	21,2	10,4	2,98
5. Sự quan tâm của các cấp chính quyền đến những người có hoàn cảnh khó khăn	2,6	17,6	27,3	33,0	19,5	3,49
6. Các hoạt động thể hiện vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế	4,6	21,4	29,0	29,8	15,2	3,30
7. Quan hệ giữa các dân tộc khác nhau ở Việt Nam	7,3	28,4	35,6	19,6	8,9	2,90
8. Chính sách của Nhà nước đối với các dân tộc khác nhau ở Việt Nam	9,8	31,4	33,6	16,5	8,8	2,83
9. Hoạt động của các tổ chức xã hội như hội nghề nghiệp, hội phụ nữ, hội cựu chiến binh.	14,1	35,0	28,8	13,4	8,6	2,67
10. Vấn đề tôn giáo ở nước ta và xung đột	11,3	25,1	26,4	23,7	13,6	3,03

tôn giáo trên thế giới						
11. Vấn đề thực hiện công bằng xã hội	3,1	16,9	29,8	30,1	20,1	3,47
12. Hoạt động của các tổ chức xã hội vì sự hỗ trợ xã hội cho những nhóm người có hoàn cảnh cần trợ giúp	3,4	20,9	30,2	27,8	16,6	3,35
13. Vấn đề giáo dục thế hệ trẻ	3,7	9,4	24,5	34,9	27,5	3,73
14. Các hoạt động xã hội của thanh niên và các tổ chức thanh niên	3,0	20,0	31,5	29,5	16,0	3,35
15. Sinh hoạt đoàn của thanh niên	7,2	22,8	29,4	25,2	15,4	3,19
16. Việc thực thi pháp luật trong cuộc sống và giải quyết các vấn đề xã hội	4,0	19,6	30,2	30,7	15,5	3,34
17. Tình hình biểu tình, khiếu kiện vượt cấp của người dân và việc giải quyết các kiến nghị của họ	16,9	30,4	26,8	18,0	7,9	2,70
18. Diễn biến tư tưởng, chính trị của thanh thiếu niên	10,4	27,2	33,1	19,9	9,5	2,91
19. Lối sống của thanh niên và những tệ nạn trong thanh niên	2,9	10	19	40,1	28	3,80
20. Những vấn đề nghệ thuật, ca nhạc, giải trí, thể thao	1,3	10,8	20	29,8	38,1	3,93
21. Vấn đề phát triển khoa học - kỹ thuật - công nghệ	3,3	12,2	28,6	32,7	23,2	3,60
22. Việc làm của người dân nói chung và thanh niên nói riêng	4,6	18,6	30,3	30,9	15,5	3,34
23. Vấn đề môi trường, phát triển bền vững ở Việt Nam và/hoặc trên toàn thế giới	3,2	19,7	29,3	29,9	18	3,40
24. Tình hình tham nhũng, các tệ nạn xã hội và các hoạt động phòng chống những tệ nạn này	3,6	14,6	25,5	30,7	25,6	3,60
25. Vấn đề thực hiện dân chủ trong cuộc sống xã hội, mọi người tự do thể hiện quan điểm của mình trong khuôn khổ pháp luật	8,5	22,4	34,6	22,7	11,8	3,07
26. Vấn đề y tế, sức khỏe, an toàn thực phẩm	1,0	13,8	24,1	35,3	25,8	3,71
27. Vấn đề giữ gìn và phát triển văn hóa	3,0	13,1	31,9	32,5	19,5	3,52
28. Vấn đề bất cứ các cấp	9,8	27,2	30,1	19,9	13,0	2,99
29. Vấn đề an ninh quốc phòng	3,7	13,4	26,5	26,1	30,3	3,66

Ghi chú các phương án trả lời như sau: 1. Không bao giờ; 2. Thành thường; 3. Bình thường; 4. Khả thường xuyên; 5. Rất thường xuyên. ĐTB càng cao thể hiện mức độ quan tâm càng cao

Thống kê các ý kiến của thanh niên, có thể thấy rằng, thế hệ trẻ hiện nay quan tâm nhiều đến các vấn đề liên quan đến việc thoả mãn những nhu cầu đặc trưng của lứa tuổi thanh niên, đến cuộc sống của cá nhân họ hoặc cuộc sống xã hội, sự ổn định của đất nước nói chung. Những vấn đề mà thanh niên quan tâm nhiều là những vấn đề như: Những vấn đề nghệ thuật, ca nhạc, giải trí, thể thao; Lối sống của thanh niên và những tệ nạn trong thanh niên; Vấn đề y tế, sức khoẻ, an toàn thực phẩm; Vấn đề giáo dục thế hệ trẻ; Vấn đề an ninh quốc phòng; Tình hình tham nhũng, các tệ nạn xã hội và các hoạt động phòng chống những tệ nạn này; Vấn đề phát triển khoa học - kỹ thuật - công nghệ; Vấn đề giữ gìn và phát triển văn hoá; Sự quan tâm của các cấp chính quyền đến những người có hoàn cảnh khó khăn (ĐTB thể hiện sự quan tâm của thanh niên đối với các vấn đề này dao động từ 3,50 đến hơn 3,90). Những vấn đề mà thanh niên quan tâm ở mức trung bình là: Vấn đề môi trường, phát triển bền vững ở Việt Nam và/hoặc trên toàn thế giới; Các hoạt động xã hội của thanh niên và các tổ chức thanh niên; Hoạt động của các tổ chức xã hội vì sự hỗ trợ xã hội cho những nhóm người có hoàn cảnh cần trợ giúp. Việc thực thi pháp luật trong cuộc sống và giải quyết các vấn đề xã hội; Việc làm của người dân nói chung và thanh niên nói riêng; Các hoạt động thể hiện vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế; Sinh hoạt đoàn của thanh niên (ĐTB dao động từ 3,20 đến 3,40).

Những khác biệt trong mức độ quan tâm của thanh niên đến các vấn đề xã hội, chính trị cho thấy, thanh niên hiện nay sống thực tế hơn, họ quan tâm và đề cao những gì có giá trị trong cuộc sống thực tiễn, nâng cao chất lượng sống của họ nói riêng và người dân nói chung. Có thể thấy, đây là một điểm khác của thanh niên ngày nay trong so sánh với thanh niên Việt Nam trong những năm kháng chiến chống Pháp và Mỹ. Tuy nhiên, sự khác biệt này không thể hiện mâu thuẫn về giá trị sống của hai thế hệ, mà thực chất chúng do sự khác biệt trong bối cảnh sống chi phối. Trong chiến tranh, những giá trị tinh thần cao cả như tự do, độc lập, chủ quyền của Tổ quốc đang bị đe dọa, do đó chúng được người dân, trong đó có thanh niên ý thức rõ ràng hơn về ý nghĩa của chúng đối với sự sống còn của dân tộc và nhờ đó những giá trị này có sức thúc đẩy họ trong mọi hành động. Còn ngày nay, khi mà hoà bình đã được lập lại thì vấn đề cuộc sống hàng ngày lại nổi lên hàng đầu. Dù thế nào đi nữa thì thực trạng này cũng gợi ý rằng, định hướng phát triển của đất nước nói chung và phương thức quản lý xã hội nói riêng sẽ thu hút được sự ủng hộ của thanh niên hiện nay khi mà sự phát triển theo định hướng đó đem lại cho họ và người dân cuộc sống có chất lượng ngày càng cao, phương thức quản lý xã hội đó đem lại sự ổn định xã hội, đem lại môi trường sống thanh bình cho tất cả mọi người.

2. Đánh giá của thanh niên về những mục tiêu cần ưu tiên trong quá trình phát triển đất nước và những mô hình xã hội mà họ mong muốn

Để có thể thực hiện tốt mục tiêu phát triển chung, cần xác định những mục tiêu cụ thể. Bảng số liệu dưới đây cho biết những mục tiêu cụ thể mà thanh niên đánh giá cao, nhằm phát triển đất nước trong 10 năm tới.

Bảng 2: Thanh niên nhìn nhận về các mục tiêu phát triển của đất nước trong 10 năm tới

	Mục tiêu quan trọng 1	Mục tiêu quan trọng 2	Mục tiêu quan trọng 3
1. Mục độ tăng trưởng kinh tế cao	38,6	14,9	7,8
2. Đảm bảo đất nước có lực lượng vũ trang mạnh	13,4	10,8	9,8
3. Người dân có vai trò hơn trong quyết định các vấn đề xã hội, đất nước	8,7	15,8	9,8
4. Xã hội an toàn về an ninh trật tự, mọi người được sống trong hòa bình	22,5	17,5	12,8
5. Xã hội giảm thiểu các tệ nạn xã hội	3,8	10,4	10,0
6. Đảm bảo quyền tự do ngôn luận, mọi người tự do thể hiện chính kiến của mình trong khuôn khổ pháp luật	2,9	8,2	14,2
7. Mọi trường thiên nhiên được bảo vệ	5,2	9,5	18,5
8. Xã hội có khoảng cách giàu nghèo ít, phúc lợi xã hội tốt cho tất cả mọi người	4,9	13,0	17,3

Tình huống yêu cầu là những người tham gia khảo sát không được lựa chọn tất cả các mục tiêu mà chỉ chọn ba mục tiêu quan trọng nhất trong câu hỏi này. Các số liệu thu được cho thấy, theo nhìn nhận của thanh niên, mục tiêu cần ưu tiên hàng đầu trong sự phát triển đất nước trong 10 năm tới là ưu tiên tăng trưởng kinh tế. Tiếp đến là giữ vững an ninh, trật tự để người dân được sống trong hoà bình. Đứng thứ ba là cần xây dựng được lực lượng vũ trang mạnh nhằm bảo vệ đất nước. Tiếp đến là mục tiêu liên quan đến chế độ dân chủ với nội dung làm sao để người dân có vai trò hơn trong quyết định các vấn đề của xã hội, đất nước, ở nơi làm việc; mục tiêu bảo vệ môi trường thiên nhiên, giảm bớt khoảng cách giàu - nghèo và nâng cao phúc lợi xã hội. Có thể thấy, một mặt, thực trạng trình độ phát triển đất nước đã tác động đến nhìn nhận của thanh niên về mức độ ưu tiên của các mục tiêu phát triển đất nước. Với trình độ phát triển còn thấp so với nhiều nước trên thế giới và khu vực, đời sống phần lớn dân cư còn khó khăn thì để hiểu rằng mục tiêu phát triển kinh tế luôn được ưu tiên hàng đầu. Ngoài mục tiêu kinh tế thì những mục tiêu đảm bảo một xã

hội lành mạnh, ổn định, đảm bảo cho mỗi cá nhân một cuộc sống yên bình và nhân văn là những mục tiêu được ưu tiên. Như vậy, một lần nữa có thể thấy rằng, những vấn đề mà thanh niên mong muốn và đề cao là những vấn đề liên quan mật thiết đến cuộc sống hàng ngày.

Bảng 3: Mô hình xã hội mà thanh niên ưa thích sống

	Quản lý xã hội	ĐTB: 3,65
--	-----------------------	------------------

<i>A. Một xã hội trong đó nền tảng các quy chế quản lý xã hội nhằm thúc đẩy phát triển các hoạt động dịch vụ kinh tế - xã hội, cho dù điều đó có thể làm cho các tệ nạn xã hội nhiều hơn ở mức độ nào đó.</i>			<i>B. Một xã hội trong đó tăng cường các quy chế quản lý xã hội nhằm giảm thiểu tệ nạn xã hội, cho dù điều đó có thể làm giảm nhịp độ phát triển các loại dịch vụ kinh tế - xã hội ở mức nào đó.</i>	
1. Gắn câu A hơn: 7,7%	2. Gắn hơn với câu A phần nào: 8,8%	3. Không thể nói là câu nào: 24,6%	4. Gắn hơn với câu B phần nào: 28,4%	5. Gắn câu B hơn: 30,5%

	Phúc lợi xã hội	ĐTB: 3,41
--	------------------------	------------------

<i>A. Một xã hội có phúc lợi xã hội rộng rãi, nhưng thuế cao.</i>			<i>B. Một xã hội với thuế thấp và các cá nhân phải có trách nhiệm với mình.</i>	
1. Gắn câu A hơn: 15,6%	2. Gắn hơn với câu A phần nào: 11,7%	3. Không thể nói là câu nào: 18,3%	4. Gắn hơn với câu B phần nào: 25,4%	5. Gắn câu B hơn: 29,1%

	Pháp luật và trách nhiệm cá nhân	ĐTB: 2,08
--	---	------------------

<i>A. Một xã hội đảm bảo được an ninh và ổn định thông qua các quy chế, pháp luật phù hợp.</i>			<i>B. Một xã hội có ít quy chế và mỗi người phải chịu trách nhiệm với chính hành động của mình.</i>	
1. Gắn câu A hơn: 51,3%	2. Gắn hơn với câu A phần nào: 17,8%	3. Không thể nói là câu nào: 12,5%	4. Gắn hơn với câu B phần nào: 8,5%	5. Gắn câu B hơn: 9,9%

	Dàn chủ trong thể hiện quan điểm cá nhân	ĐTB: 2,88
--	---	------------------

<i>A Một xã hội tăng quyền tự do cá nhân trong thể hiện các chính kiến, quan điểm của mình.</i>			<i>B Một xã hội được quản lý, giám sát chặt chẽ những mâu thuẫn chính trị nhằm duy trì ổn định xã hội.</i>	
1. Gắn câu A hơn: 28,4%	2. Gắn hơn với câu A phần nào: 14,4%	3. Không thể nói là câu nào: 18,8%	4. Gắn hơn với câu B phần nào: 17,5%	5. Gắn câu B hơn: 20,9%

	Kinh tế tư nhân	ĐTB: 2,33
--	------------------------	------------------

<i>A Tăng tỷ trọng kinh tế tư nhân trong nền kinh tế của đất nước</i>			<i>B Tăng sở hữu của Nhà nước trong nền kinh tế của đất nước</i>	
1. Gắn câu A hơn: 34,9%	2. Gắn hơn với câu A phần nào: 21,2%	3. Không thể nói là câu nào: 26,9%	4. Gắn hơn với câu B phần nào: 10,7%	5. Gắn câu B hơn: 6,3%

	Kinh tế thị trường	ĐTB: 2,81
--	---------------------------	------------------

<i>A Đẩy mạnh và triệt để hơn việc phát triển kinh tế thị trường.</i>			<i>B Nhà nước quản lý và điều tiết chặt chẽ hơn quá trình phát triển kinh tế của đất nước.</i>	
1. Gắn câu A hơn: 26,1%	2. Gắn hơn với câu A phần nào: 19,3%	3. Không thể nói là câu nào: 20,2%	4. Gắn hơn với câu B phần nào: 16,1%	5. Gắn câu B hơn: 18,4%

Thống kê cho thấy, thanh niên hiện nay mong muốn một mô hình xã hội, trong đó tăng cường các quy chế quản lý xã hội nhằm đảm bảo được an ninh và ổn định (69,1%), giảm thiểu tệ nạn xã hội, cho dù điều đó có thể làm giảm nhịp độ phát triển các loại dịch vụ kinh tế - xã hội ở mức nào đó (58,9% số thanh niên trong mẫu khảo sát lựa chọn mô hình này, nhiều gấp 3,6 lần so với 16,5% tổng số thanh niên chọn phương án nghiêng về việc nới lỏng các quy chế quản lý xã hội nhằm thúc đẩy phát triển các hoạt động dịch vụ kinh tế - xã hội), một xã hội trong đó nền kinh tế thị trường được tăng cường và phát triển triệt để hơn, song có sự quản lý, điều tiết của Nhà nước (ĐTB = 2,81) cùng với việc tăng tỷ trọng thành phần kinh tế tư nhân (56,1% số thanh niên ưu tiên chọn phát triển kinh tế tư nhân, nhiều gấp 3,3 lần so với 17% số người ủng hộ việc tăng sở hữu của Nhà nước trong kinh tế), một xã hội trong đó mỗi người được hưởng thu theo mức đóng góp cho xã hội (54,5% số thanh niên lựa chọn mô

hình xã hội có mức thuế thấp và mỗi cá nhân phải tự chịu trách nhiệm với chính cuộc sống của bản thân so với 27,3% số người lựa chọn mô hình xã hội có hệ thống phúc lợi xã hội rộng rãi, nhưng thuế cao, ĐTB = 3,41), tự do cá nhân được thực hiện trong phạm vi đảm bảo sự ổn định của xã hội (ĐTB = 2,88).

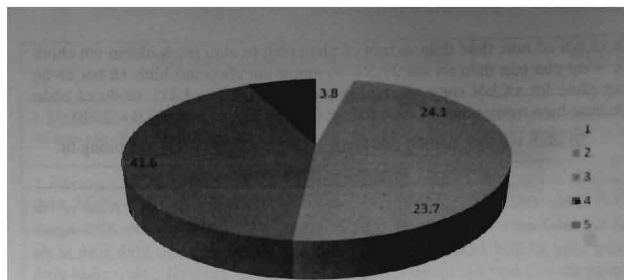
So sánh với một nghiên cứu khác, chúng tôi thấy có kết quả tương tự.

Theo Báo cáo nghiên cứu về cảm nhận của người dân Việt Nam về vai trò của nhà nước và thị trường ở Việt Nam (CAMS 2011), có đến 87% người trong tổng số hơn 1.000 người tham gia trả lời cho rằng, mô hình kinh tế thị trường tại Việt Nam tốt hơn bất kỳ mô hình kinh tế nào khác. Điều này, theo nhận định của nhóm nghiên cứu, là thể hiện "sự tin cậy mạnh mẽ đối với mô hình kinh tế thị trường". Điều đáng ngạc nhiên là đa số người Việt Nam cho rằng, Nhà nước nên can thiệp vào thị trường, 68% số người trả lời cuộc điều tra này cho rằng, Nhà nước nên can thiệp vào thị trường để bình ổn giá của những hàng hóa thiết yếu tiêu thụ bởi các hộ gia đình. Tỷ lệ cho rằng, giá cả nên được quyết định bởi thị trường chỉ đạt hơn 1/4 số người trả lời.

Theo nhóm nghiên cứu CAMS 2011, có thể là do phần lớn hàng hóa thiết yếu chủ yếu vẫn do các doanh nghiệp nhà nước kinh doanh độc quyền, thống lĩnh thị trường nên người dân lo ngại về hệ quả xấu, nếu Nhà nước không có sự kiểm soát tốt. Trong bối cảnh kinh tế khó khăn, tình trạng lạm phát, giá cả tăng cao trên nhiều lĩnh vực những năm gần đây, nên kỳ vọng của người Việt Nam về vai trò của Nhà nước trong can thiệp và bình ổn giá cả tăng lên. Cũng có thể là do nhận thức và hiểu biết về kinh tế thị trường, sự vận hành của thị trường và tác dụng của nó trong giải quyết các vấn đề phát triển kinh tế của tất cả các bên có liên quan còn hạn chế; sự do dự trong lựa chọn giữa thị trường và Nhà nước, trong nỗ lực chuyển đổi sang kinh tế thị trường vẫn còn với mức độ khác nhau trong mỗi người Việt Nam...(2).

Có thể thấy, mô hình xã hội mà thanh niên mong muốn có tính hài hoà nổi trội. Về cơ bản, những mong muốn của thanh niên (những mục tiêu cần ưu tiên trong phát triển đất nước và mô hình xã hội mà thanh niên mong muốn sống) phù hợp với mục tiêu phát triển đất nước mà Đảng Công sản Việt Nam đã xác định là "dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh". Từ đây có thể khẳng định rằng, phần lớn thanh niên hiện nay nhất trí với định hướng phát triển đất nước mà Đảng và Nhà nước đã xác định.

3. Đánh giá của thanh niên về việc thực hiện các vấn đề chính trị, kinh tế, xã hội ở nước ta trong thời gian qua

1. Rất không tốt:	2. Chưa tốt lắm:	3. Bình thường:	4. Tương đối tốt:	5. Rất tốt:
3,8%	24,1%	23,7%	41,6%	6,8%

Biểu đồ 1: Đánh giá việc thực hiện mục tiêu phát triển đất nước “dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh”

Khả nhiều bạn trẻ đánh giá tích cực việc thực hiện mục tiêu phát triển đất nước theo hướng “dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh”. Số liệu thống kê của chúng tôi cho thấy, có 48,4% số thanh niên được hỏi nhận xét chúng ta đã thực hiện tương đối hoặc rất tốt; nhiều hơn khả nhiều so với 27,9% nhận định việc thực hiện là chưa tốt hoặc không tốt.

Đánh giá trên đây là khá đồng đều trong các nhóm thanh niên, ngoại trừ tính chất khu vực. Thanh niên khu vực nông thôn và miền núi đánh giá việc thực hiện các mục tiêu cao hơn so với thanh niên thành thị. Phân tích địa bàn sinh sống trong các nhóm khảo sát, có 35,4% thanh niên thành thị cho rằng, chúng ta đã thực hiện tốt, trong khi số liệu tương ứng ở thanh niên nông thôn và miền núi là 62,7% và 54,2%.

Để có cái nhìn toàn diện hơn về việc đánh giá của thế hệ trẻ về các thành tựu đạt được, chúng ta sẽ xem xét đánh giá của thanh niên khi so sánh Việt Nam với một số nước khác, bao gồm những nước cũng tiến hành công cuộc đổi mới (như Lào, Xô cũ và một số nước khác) về một số lĩnh vực sau:

Có thể có ý kiến cho rằng, những vấn đề đề nghị thanh niên đánh giá có tính chất quá rộng và chung chung, hơn nữa không phải thanh niên nào cũng có đủ thông tin để có thể đưa ra được những đánh giá chính xác. Tuy nhiên, từ góc độ tâm lý học, nhiều nghiên cứu cho thấy rằng, cảm nhận chung của con người (đù những cảm nhận đó không nảy sinh trên cơ sở hiểu biết về những con số cụ

thể chính xác) vẫn có ý nghĩa, có tác động không nhỏ đến tâm trạng, thái độ, hành vi của chủ thể. Với ý nghĩa như vậy, chúng tôi đã tìm hiểu đánh giá của thanh niên về một số vấn đề ở Việt Nam trong so sánh với một số nước khác cùng tiến hành đổi mới. Số liệu thống kê cho thấy, có nhiều lĩnh vực được thanh niên đánh giá Việt Nam thực hiện tốt hơn các nước khác. Đáng chú ý nhất là các đánh giá tình hình chính trị ổn định hơn và người dân sống yên bình hơn. Cả hai lĩnh vực này đều được đánh giá với điểm trung bình là 3,83 (rất gần với mức đánh giá “về cơ bản là đúng”). Việc người dân sống yên bình hơn đòi hỏi và liên quan chặt chẽ đến tình hình chính trị ổn định, song việc thanh niên đánh giá Việt Nam có tình hình chính trị ổn định hơn so với những nước khác là sự ghi nhận đối với sự lãnh đạo đất nước của Đảng và Chính phủ. Đồng thời, điều này cũng gián tiếp cho thấy sự ủng hộ của thể hệ trẻ đối với đường lối lãnh đạo của Đảng và Nhà nước.

Bảng 4: Đánh giá của thanh niên về một số vấn đề xã hội khi so sánh giữa Việt Nam với những nước khác, bao gồm những nước cùng tiến hành đổi mới

Các nhận xét	Phương án lựa chọn (%)					ĐTB
	1	2	3	4	5	
1. Tình hình chính trị ổn định hơn	3,4	8,1	16,3	45,6	26,6	3,83
2. Kinh tế phát triển bền vững hơn	6,1	17,2	26,8	37,5	12,4	3,33
3. Quan hệ con người thân thiện hơn	4	14,2	21,8	39,8	20,2	3,58
4. Tệ nạn xã hội ít nghiêm trọng hơn	14,7	28,5	27,8	22,5	6,5	2,77
5. Dân chủ được đảm bảo hơn	4,9	16,1	28,6	35	15,5	3,40
6. Công bằng xã hội được đảm bảo hơn, khoảng cách giàu nghèo ít hơn	12,3	24,8	26,2	26,5	10,1	2,97
7. Người dân sống yên bình hơn	4,3	10,8	15,8	45,4	23,7	3,83
8. Cuộc sống của người dân được Nhà nước quan tâm hơn	3,6	10,4	24,6	42,6	18,8	3,33
9. Quyền làm chủ của người dân được đảm bảo hơn	4,7	11	23,4	41,9	19,1	3,58

Ghi chú: Các phương án trả lời như sau: 1 Không đúng, 2 Không đúng lắm; 3. Khó nói/không khác biệt, 4 Về cơ bản là đúng, 5. Hoàn toàn đúng. ĐTB càng cao, vấn đề càng được đánh giá tích cực.

Ngoài ra, một số lĩnh vực khác cũng được sự đồng tình ủng hộ của thanh niên khi so sánh, nhận xét với với những nước khác như dân chủ được đảm bảo hơn (điểm trung bình: 3,4), kinh tế phát triển bền vững hơn, cuộc sống của

người dân được Nhà nước quan tâm hơn (cùng với số điểm trung bình 3,33). Các vấn đề như công bằng xã hội được đảm bảo hơn, khoảng cách giàu nghèo ít hơn hay tệ nạn xã hội ít nghiêm trọng hơn tuy không có sự đánh giá cao của thanh niên như những yếu tố khác, nhưng nhìn chung cũng không phải là đánh giá quá thấp khi so sánh với các nước khác, với các điểm trung bình tương ứng là 2,97 và 2,77 (gần với mức “không khác biệt”).

Với những nhìn nhận như vậy, thanh niên vẫn khá tin tưởng vào hoạt động của của một số cơ quan, tổ chức chính quyền, tổ chức xã hội như các tổ chức của Đảng Cộng sản Việt Nam, Chính phủ, quan đạo, Quốc hội (mức độ tin tưởng cao với ĐTB dao động từ 3,92 đến 3,95), Mặt trận Tổ quốc các cấp, Đoàn thanh niên, Hội Cựu chiến binh, Công an, Tòa án (ĐTB dao động từ 3,47 đến 3,76). Tuy nhiên, thanh niên trong mau nghiên cứu đã không có niềm tin nhiều vào hoạt động của hệ thống chính quyền cơ sở ở các địa phương (ĐTB = 2,98) và báo chí (ĐTB = 2,91). Có lẽ tình trạng thương mại hoá báo chí và đi lên với nó là không ít nhà báo không còn coi trọng mục tiêu định hướng phát triển xã hội, tình trạng còn nhiều vụ việc tiêu cực ở các địa phương do những hạn chế của chính quyền cơ sở đã tác động đến niềm tin của thanh niên.

Để từng bước hiện thực hóa mục tiêu phát triển đất nước, chúng ta đã có những biện pháp, chính sách tích cực nhằm phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh và đối ngoại. Thành quả của hơn 25 năm đổi mới đã tạo ra những thay đổi phát triển sâu sắc trong xã hội. Đời sống nhân dân, đặc biệt là khu vực nông thôn và miền núi được nâng cao rõ rệt. Quyền làm chủ, quyền giám sát của nhân dân đối với hoạt động của các tổ chức đảng, cơ quan nhà nước... được nâng cao. Những thay đổi từ thực tiễn cuộc sống đã tạo ra những tác động mạnh nhất đến nhận thức, từ đó dẫn đến sự đánh giá và ủng hộ của người dân nói chung và thanh niên nói riêng về đường lối phát triển đất nước.

Báo cáo chính trị tại Đại hội Đảng lần thứ XI đã tổng kết khái quát những hạn chế hiện nay của chúng ta như sau:

- Kinh tế phát triển chưa bền vững
- Các lĩnh vực giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ, văn hoá, xã hội, môi trường, quốc phòng, an ninh, đối ngoại; công tác xây dựng Đảng còn có hạn chế, yếu kém.
- Dân chủ và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc chưa được phát huy đầy đủ.
- Xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa chưa theo kịp yêu cầu phát triển kinh tế và quản lý đất nước.

Mặc dù chúng ta đã đạt được những thành tựu quan trọng, song cũng phải nhìn nhận rằng còn những hạn chế trong công cuộc đổi mới, xây dựng đất nước.

Khi đánh giá về chất lượng, hiệu quả của nhiều hoạt động khác nhau mà các cơ quan nhà nước, các tổ chức xã hội đã thực hiện nhằm giải quyết các vấn đề kinh tế, xã hội, phục vụ đời sống của người dân, thanh niên cũng nhận thấy còn nhiều hạn chế, đặc biệt việc giải quyết các vấn đề như môi trường, phát triển bền vững (ĐTB = 2,96), vấn đề việc làm của người dân nói chung, thanh niên nói riêng (ĐTB = 3,01), vấn đề khám chữa bệnh ở các bệnh viện công (ĐTB = 2,50) hoặc làm gãy vỡ sở hữu tài sản cho công dân (ĐTB = 2,76)...

Tóm lại, các kết quả khảo sát thực tiễn cho thấy, thanh niên hiện nay khá quan tâm đến các vấn đề khác nhau của đất nước, xã hội, trong đó họ đặc biệt quan tâm đến những vấn đề liên quan đến đời sống hàng ngày của tầng lớp thanh niên nói riêng và người dân nói chung. Những mong muốn của thanh niên liên quan đến mục tiêu phát triển đất nước khá phù hợp với mục tiêu mà Đảng và Nhà nước đã xác định, vì vậy họ vẫn khá tin tưởng và ủng hộ đường lối phát triển đất nước mà Đảng và Nhà nước đã xác định. Tuy nhiên, trong thực tiễn cuộc sống vẫn còn nhiều vấn đề xã hội cần được tập trung giải quyết tốt hơn thì mới có thể có được sự ủng hộ triệt để của tầng lớp thanh niên.

Tài liệu tham khảo

1. Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khoá X tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng.
2. Anh Minh, *Kinh tế thu trường và "nghịch lý" thu ví của người Việt*, website Thời báo Kinh tế Việt Nam:
3. <http://vneconomy.vn/201204130335062P0C9920/kinh-te-thu-truong-va-nghich-ly-thu-vi-cua-nguoi-viet.htm>